

POSTANOWIENIE

30 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.K.

przeciwko M.F. i B.F.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.F. i B.F.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 3 listopada 2022 r., V ACa 913/21,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 11 267 (jedenaście tysięcy dwieście sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwany odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 3 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanych M.F. i B.F. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 7 października 2021 r. utrzymującego w mocy w stosunku do pozwanych nakaz zapłaty z 12 czerwca 2019 r. wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie o zapłatę z powództwa A.K. (II Nc 171/19).

Sądy obu instancji uznały, że powód wywiązał się z obowiązku wykazania podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla poręczonego przez pozwanych, dokumentami wskazującymi na to, że nabył od remitenta wierzytelność ze stosunku podstawowego w związku, z którym ten weksel indosowany na powoda został wystawiony, a następnie wypełniony zgodnie treścią deklaracji wekslowej i przedstawiony pozwanym do zapłaty wierzytelności, która ostatecznie została objęta żądaniem pozwu. Pozwani nie wykazali natomiast, by weksel został wypełniony w sposób niezgodny ze stosunkiem podstawowym łączącym pozwanych ze zbywcą wierzytelności. Przeciwnie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wierzytelność wekslowa w pełni odpowiada wysokości niespłaconej należności kredytowej dłużnika głównego. Sądy *meriti* uznały również, że nie doszło do skutecznego potrącenia kwoty dochodzonej pozwem z wierzytelnością odsetkową nabytą przez K. (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanych.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołali się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na naruszenie przez Sąd Apelacyjny:

1. art. 498 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 499 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 517 § 1 k.c. w zw. z art. 513 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 10, art. 17, art. 31, art. 32, art. 70 i 103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe w zw. z art. 79 oraz art. 29 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (dalej: „u.k.w.h”..) (w zakresie potrącenia),
2. art. 118 k.c. w zw. z art. 117 § 2¹ k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 517 § 1 k.c. w zw. z art. 513 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 10, art. 17, art. 31, art. 32, art. 70 i 103 p.w. w zw. z art. 79 oraz art. 29 u.k.w.h. w zw. z art. 5 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych (w zakresie przedawnienia),
3. art. 10, art. 17, art. 31, art. 32 i 103 p.w. w art. 498 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 499 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 517 § 1 k.c. w zw. z

art. 513 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 79 oraz art. 29 u.k.w.h. (w zakresie wypełnienia weksla niezgodnie z treścią stosunku podstawowego), oraz art. 84 § 1 k.c. w zw. z art. 5 k.c. (w zakresie uchylecia się od skutków czynności prawnej).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że

może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Sposób sformułowania wniosku wskazuje, że skarżący traktują skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający im na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ich rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzano, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy i szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno przy tym wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.). Sposób sformułowania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie respektuje tych zasad zawiera bowiem szczegółowe rozważania na dwudziestu dwóch stronach sprowadzające się do argumentowania zasadności podstaw skargi, a nie wykazywaniu jej oczywistej zasadności. W takim ujęciu uzasadnienie wniosku powiela uzasadnienie podstaw skargi, a skarżący domagają się w istocie dokonania przez Sąd Najwyższy oceny podstaw skargi na etapie przedsądu, a nie wykazując istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Taki

sposób sformułowania wniosku sprowadzający się do powtórzenia argumentacji podstaw skargi, choćby w nieco zmodyfikowanej formie nie spełnia wymogów art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ocena wniosku nie mogłaby bowiem nastąpić bez szczegółowej analizy sprawy, co na tym etapie postępowania jest niedopuszczalne, podstawy skargi podlegają bowiem badaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, niepubl.). Analiza uzasadnienia sporządzonego przez Sąd Apelacyjny nie pozwala natomiast stwierdzić żadnych oczywistych uchybień w wykładni i stosowaniu prawa odpowiadających przesłance oczywistej zasadności skargi w przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumieniu tego pojęcia.

Ponadto, o oczywistej zasadności skargi nie przekonuje stwierdzenie przez Sąd Apelacyjny, że w treści korespondencji mailowej z 10 sierpnia 2018 r. powód nie zawarł oświadczenia o potrąceniu, a miało ono jedynie charakter kalkulacji rozliczenia w ramach relacji wielostronnych. Oświadczenie to podlegało bowiem wykładni w kontekście zarówno treści tego dokumentu, jak i całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a nie dopatrzenie się przez Sąd zawarcia w tym oświadczeniu dorożumianego potrącenia w świetle treści tego dokumentu, który może być różnie wykładany, nie dowodzi kwalifikowanego naruszenia prawa. Dostrzeżenia także wymaga, że z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia nie wynika, żeby pozwani byli wierzycielami powoda w zakresie wierzytelności z tytułu ceny za zakup nieruchomości przy ul. K. w W..

Za oczywistą zasadnością skargi nie przemawia także przedawnienie wierzytelności dochodzonej pozwem. O słuszności tego stanowiska nie byli przekonani sami skarżący, skoro nie podnosili argumentacji w tym przedmiocie w apelacji. Ponadto, przed upływem terminu przedawnienia powód skierował zawiadanie do próby ugodowej i zawarł 18 sierpnia 2018 r. porozumienie z pozwanymi. Teza, że czynności te nie doprowadziły do przerwania biegu przedawnienia, a powód nadużywał w tym zakresie swego prawa podmiotowego, nie zostały wykazane w toku postępowania rozpoznawczego – podobnie, jak wypełnienie weksla niezgodnie ze stosunkiem podstawowym - a postępowanie kasacyjne nie jest właściwym forum do wykazywania tych twierdzeń.

Oczywistej zasadności skargi nie dowodzą także zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 84 k.c., szczególnie gdy zważyć na wyjaśnione w orzecznictwie i doktrynie pojęcie błędu co do treści czynności prawnej, o którym mowa w tym przepisie. Pozwani pomijają także, że podstawą żądania pozwu toczącego się w postępowaniu nakazowym był weksel, a nie porozumienie, od którego skutków zamierzali się uchylić.

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023, poz. 1964, ze zm.).

[A.T.]

[t.n.]